

תְּרֵזֶבֶתְּ

המשחית אין אונערע הייזער ער זאל פארלענדן דאס גוועז. וויל אויב טיר וועלן דאס נישט אפשרעלן באָ צייטנэм, ווער וויסט ווי וויאט דאס ווועט חיליח נײַן און צו וואס פארץ מסכולות דאס ווועט ברעגען.

אין דעם זכות וואמס טיר וועלן אטחיזטן די גדרי
חנניות. וועט, דער אויבערשטער חעלטן או טיר
וועלן זוכח זיין אויפאצושטעלן ערליךע אידישע דורות.
אווי ווי דער טדש זאנט או אין זכות פון אשטך בגען
פורי' בירכתי בירח וועט זיין בניך כשיילז וותים. און
אין דעם זכות וועלן טיר זוכח זיין אויסגעלאיזט ווערנן
גראבן, אווי ווי עס שטײיט בזכות נשים צדקיות זענען
אנונערע עלטערן אויסגעלאיזט געוואזן פון מצרים און
טיר זאלן זוכח צו ביאת משה בז דוד בע"א.

יעדעם אידישע הארץ דראפ אויטציגערן – יעדים אידישע געוויסן דראפ אויפשויידערן טון די שרטוקליבען פירמאן חאט טפּ קומט ליאידער פֿער, רעדראטיט ווועט פרויינט באזן זיך בײַם ביטש אין סיינעיט מיט

שרעמל'יכע תערובות פון מענער אונ טרייען.
ווײַז אונגעָדֶר אָז מִיר וְעַגְעָן אָז אָזֶט סְצִבָּ
צָעֻקוּמָעָן, אָז טְרֵיְעָן וְאָלָן אוֹיפָט אָזֶט נִיעָרְבָּן אָוֹטָן
אַרְאָפְּוֹאָרָטָן פָּון זִיךְ דָּאָטָם לְעַצְטָעָ בְּרַעְקָל בְּוֹשָׁת אָוָן אַלְעָ
גְּדָרִי חֲנִיעָוָתָן אָוָן מַארָטָל. צְנִיעָוָתָן אַיְזָדָטָם
סִינְכָּלָפָן אַיְזָשָׁע טַאַכְטָעָר. טִימָטָן צְנִיעָוָתָן דָּעָטָן זִיכְרָן
זִיךְ אַיְבָּגָא אַוְיסְגַּעַצְיִיכְנָט — אָוָן טִימָטָן דָּעָם חָאָבָן זַיִּה
זִיךְ גַּעַרְיוֹסָט אַיְכָּר אַלְעָ פְּאַלְקָעָרָר פָּון דָּעָר וּוּלְעָט.

אונגעראָע הייליגע הויל זאגן איז מסכת גיטין דפ' צ' ע"ב, איז א פְּרוּ ווֹתִים בְּאֶדְתָּם זַיְךְ צוֹוישָׁן מענער, מוו דעד סְפִּין אַיר גְּטֵין זַוְיל דָּאָס אַיז אַסְפִּין אַיז זַי אַיז אַז אַפְּגִּינְגֶּרֶן.

יעדעם אויג דארפ טרעון און יעדעם אידישע הארץ
 דארפ זוי טעה. צהענדיין צו ווועס פאר א נידרנן
 פאנט פילר זענען ליידער צונקטומען. איז עס קענען אין
 פיטן חעלן טאג זיך צוואטעגעגעמען צענדליךער פרוינען
 (עס איז אנטילו צונגעשטעלט פאר זיך א "ווען" רענגלמעסיג
 עטליכע מסל א טאג) און זיך פארן באדן בעתרוכות.
 די חותשים זענען ליידער פאָרטעטט, דער יצ'הֶר פאר
 בלענדט די אויגן, איז מען זעם שווין אליאן נישט ווועס
 פאנט און מען באנט זיך נישט ווועס מען חזאלט.

לייעדר קומט די זיך שוין פאר א פער יאָר און
ווערט וואָט אַיאָר ערנער, ווֹיַּה פֿאָר אָונְגֵּעַר הִילְיָנָע
תּוֹרָה ווֹזֶם ווֹעֶרֶת גַּעֲמַרְעַטָּן מִיטַּדְיָס אָונְסְּרַטְבָּטָן
זִיךְ נִישְׁתָּאַיְכָּר! ווֹיַּה פֿאָרָן מַוְּרָאָדִינָן חִילּוֹל חָשָׁם
אָונְ חִילּוֹל קְהִצָּה יִשְׂרָאֵל ווֹזֶם עַמְּ קְוֹמֶט אַרְוִים דּוֹרְכִּי
דָּשָׁם!

ווער וויסט זומט פאר א פורענויות עט קען חיליך
קומען פאר אועלכע ואכן. די תוחיק זאנט. אונ דער
איבערשטער וועט זען בי דיר אומזערדיינע ואכן, וועט
אר זיך אונט בערטן פון דער.

דער אחריות פון דעם מאמענט פאדערט פון יעדן
איד, אשר יראת ח' גונע ללכו, צו טאן מיטן גראפטן
כח ווועס טאן קען צורייקז האטלן די מורה דינע פירצ'ת.
— אַ סְרִוי ווֹאָס ווַיְסֵט אַ אַיר חַבְּרִיטָע פֶּאֲרָט אַחֲנָן
זַעַל זֶה אַיר מַסְדֵּר זַעֲגָן אָנוּ קִין שְׂוָם מַאֲן זָעַל נַשְׁאָפָּה
לְאֹזֶן זַיִן ווַיְכִיב פֶּאֲרָן אַחֲנָן אָנוּ זָעַל נַשְׁמָת לְאֹזֶן אַיְנְדָעָרָן
אוּ עַס וְעַגְעָן פֶּאֲרָן אַפְּגַּנְּסִיטִילְטָע פָּלְעַצְעָר פֶּאֲרָן פְּרוּעָן,
איָן מִיר גַּוְאָלָעָן אוּ דִי פְּרוּעָן ווֹאָס גַּוְאָלָעָן
וְעַטְמָן גַּוְאָלָעָן גַּנְגָּעָן מַפְּרָסָן זַיִן.

טייר רופטן צו יעדן איז אשר יראת ח' נוגע לנו:
אין היינטיגגע שועערע צייטן וווען דאס אידישקייט איז
אוזו שוווארך, עס פעלן די פֿרײַערדייגע אָפְּתָּע גְּדוֹלִי יִשְׂרָאֵל
וועלכע האָן שטענדייג מוכיח געווונן אַידִישׁ קִינְדָּעֶר,
לאטמיר רחמנות האָן אויפַּן צוקונטט פַּן די אַידִישׁ
זרות. לאטמיר דהמנות האָן אויף אונזערע קִינְדָּעֶר
(ווײַיל ווּאַס פֿאָרָאַט קִינְדָּעֶר קָעָן שׂוֹין עַרְצִיעַן אָזֶן טַאַטָּע
ווּאַס פֿאָרָט אַחַיָּן). לאטמיר נישט אַרְיָנְגָּלוֹן דעם שְׁטוֹן

**א חlek פז די דרשہ זומע ב"ק מרוז אדמו"ר מסאטמאר שליט"א האט געהאלטען
ש"ס פ' בלא שם"א**

הדר אמת אי מיר האבן שווין היינט נישט די פעריערדיגען צדיקים וואס האבן גודר בעזען גדרים, אבעו מיר דארפֿן אויף דעם נישט קוקן יעדער דארפֿן טוון וואס ער קען זאָס צופְּרטְּמִידְּן, פֿיר פֿוֹן שְׂרִיְּעַן אָן פֿוֹחַ זְיַּן אויף די אַמוּנְדְּגִּינְעַן זאָק אָנוֹן אַיךְ בעט יְעַן אַיְנְעַס אָן אַיְנְעַר וּוּרְעַט גַּעוֹאוֹרְפּוֹן אָרְפּוֹן וּוּאָס גַּיְיט אַהֲרֹן זֶיךְ בָּאָרְן אָן אֵין עַוְבָּר אוּפְּטָן אַיסְתָּוֹר, מָוֹן ער פָּאַרְעָפְּנְטְּלִיבְּן אַרְךְּמָעַם, מָעַן זֶלֶג וּוּסְוָן אָן מָעַן טָאָר מִיט אָזָא אַיְצָעַם נִישְׁתְּהַבְּשָׁוֹן האַבְּנוֹן קִיְּן שָׁם שְׁוִיכִּות, אָן אוּכְּל נִישְׁתְּהַבְּשָׁוֹן רִי מְשֻׁפְּחָה, אָן אוּכְּל כְּרִי מָעַן זֶלֶג זֶיךְ מִיט אַרְךְּנִשְׁתְּהַבְּשָׁוֹן מִשְׁרָךְ זֶיין, וּוּיל דָּקָם אָנוֹן רַוְּיַעַס פְּרִיצּוֹת, עַס אָיזְ פְּנַס אָין אוּרְעַפְּשָׁה, אָן אַין אַירְעַזְן אָנוֹן טַעַכְטָרָע, אָן דִּי שְׁלַעַכְטָע מַעֲשִׂים פָּאַרְטְּרִיבְּן דִּי שְׁכִינָה גְּפָנָן אָנוֹן, אָן עַס אָיזְ מַעֲכָבְדִּי גָּאָולָה, וּוּיל דָּקָם אָיזְ וְיכָעָר אָוּס אָיזְ שְׁוִין מַשְׁיחָה צִוְּיָּה נָאָר דָּוְרְקָה עַבְּרוֹת הַאֲלָטָט מָעַן אוּפְּסָדְנָה שְׁלִימָה.

בדער אויבערשטער זאל רחמנות האבן מיר זאלן זיך קענען פירן ווי די תורה הייסט אונז קבר אללו אנטאנן ניגו, טשין צדקיינו בפערה ביטיען אונז.

על עצור וואו עט באזן זיך מענער.

ארשטייטין גאנז בענין דעם הארכו איזטער גאנז אין דאס אונטערן.

Digitized by srujanika@gmail.com

ידי מושבה אין בתובות וווען דע' משנה רעכנט איזס די פרייען וועלכע אַפְּנִינְגְּן
ערעכנט ער אַפְּנִינְגְּן נישט אָזֶן פֿרְוִוּ ווֹאָס בְּדָרְט זְדַקְּנָה, ווַיְלַא אָזֶן
אָזֶן קְוַמְשֵׁת אָפְּלִילְוּ נוֹשֶׁת אָוִיפָּן גְּדַעֲנָךְ, אָוֹן אָן נִסְכְּת גִּיטְיָן זְקָנְתִּים דִּי גְּכוֹרָא אָוּ אַפְּנִינְגְּן
אַפְּרִוּ זְיָם נִימְטָן צְוָס וְאַבְּגָעָר וְוּן מְעֻנְנָרָן נִיְּעָן שְׁוִין אַזְוּקָן פּוֹן וְאַפְּסָעָר אַיְזָן
מְצֻזָּה זָו נְטָן וְיַיְלָע עַס אַיְזָן סִיכְמָן אָזֶן זְיָם אַפְּנִינְגְּן, אַבְּגָעָר וְיַרְכָּה צָו בְּאַחַן
נוֹעַרְיוֹשָׁן מְעֻנְנָר אַיְזָן אַפְּנִינְגְּן גְּדַעֲנָךְ נִישְׁתָּה נְעַקְמָעָן, אַזְוִי הַקְּבָּן עַרְלִיבְּעָן אַרְדוֹן
אַיְבָּיבִּים גְּנוּווֹאָסָט אָוּ פּוֹן אַזְוּלְכָעָר בְּלַעֲצָעָר דָּרְטָה מְעָן וְיַרְכָּה דָּרְרוּוִיְּטָעָרָן אַינְגְּנָעָצָעָן,
אַזְוִי אַוְירָק בַּי אָוֹנוּ אַיְזָן דִּי שְׁטָמָטָן סִינְגָּעָט אַיְזָן גְּנוּווֹעָן אַטְיָיךְ וְוֹאָס הַאֲטָה גְּנוּהיַיָּן
טְמִילְּנָאָרָטָן אָוּן מְעָן הַאֲטָה גְּנוּווֹאָסָט אָוּ דָרְטָה גְּנוּווֹעָן נָאָר קְלִיטָס וּרְקִים אַבְּעָר אָ
עַרְלִיבְּעָר אִיד הַאֲטָה וְיַרְכָּה דָּרְרוּוִיְּטָעָרָט פּוֹן דָּרְטָה מְיַילָּן וְיַוְיָּתָן אָוּן בְּעוֹהָרָה דִּי גְּיַינְטָן אָוּ
אַפְּאָזֶן/פְּסָאָס אַכְּמוּנְדָּגָעָן זְאָךְ גְּנוּווֹאָרָן אַתְּ הַיְּתָר בַּי אַסְאָקָר פְּרִוְיָעָן פּוֹן עַרְלִיבְּעָן
הַדְּרוּיָה, אַזְאָקָר וּסְמָקָם לְאָזֶן וְיַרְכָּה פְּשָׁטוֹת נִישְׁתָּה נְבוֹאָרָן.

דעת תורה

כבר דורךן דא איבער א ברייז טז הדרוזה"צ דער קראטצער

ריב זכ"ל, וועגן די חערבקויט פון באדן בתעריזות:

הילל ליבטענשטיין
הרץ פקרטאנן

פָּרֹז אֶ דְּרָשָׁה פָּרֹז הַגָּהָץ האַדְמוֹר מִקְאָשָׂוִי שְׁלִיטָה

שִׁיחַ פ' שְׁלֹחַ תְּשִׁמְיָב

מען זאות מיר איז מען באדט זיך איז סיגוועיט בחרדרובות איך האב
עם נישט ועקענט גלייביך אכבער עם קומען עדים נאמנים אוון זאגן
או עם איז אמא .

אויב עם איז מה איז דאך וועלט ערבערט איז דאך נישט

לוייטן דיו פון די גمرا מאז מען זיך מיט אוז הויעיב גטן